***Приложение К***

**Общи условия към финансираните по Оперативна програма "Развитие на конкурентоспособността на българската икономика" 2007-2013 договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ**

## СЪДЪРЖАНИЕ
## Общи и административни разпоредби

ЧЛЕН 1 – ОБЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ ..... 2

ЧЛЕН 2 – ЗАДЪЛЖЕНИЕ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ. ФИНАНСОВИ И ТЕХНИЧЕСКИ ДОКЛАДИ ..... 3

ЧЛЕН 3 – ОТГОВОРНОСТ ..... 4

ЧЛЕН 4 – КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ И СВЪРЗАНОСТ ..... 5

ЧЛЕН 5 – ПОВЕРИТЕЛНОСТ ..... 5

ЧЛЕН 6 – ВИЗУАЛНА ИДЕНТИФИКАЦИЯ ..... 6

ЧЛЕН 7 – ПРАВО НА СОБСТВЕНОСТ/ПОЛЗВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ И ЗАКУПЕНОТО ОБОРУДВАНЕ ..... 6

ЧЛЕН 8 – ИЗМЕНЕНИЕ НА ДОГОВОРА ..... 7

ЧЛЕН 9 – ПРЕХВЪРЛЯНЕ НА ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ДОГОВОРА ..... 9

ЧЛЕН 10 – УДЪЛЖАВАНЕ, СПИРАНЕ, ИЗВЪНРЕДНИ ОБСТОЯТЕЛСТВА И КРАЕН СРОК НА ДОГОВОРА ..... 9

ЧЛЕН 11 – ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ДОГОВОРА ..... 10

ЧЛЕН 12 – ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ ..... 12

ЧЛЕН 13 – ПЛАЩАНИЯ И ЛИХВИ ВЪРХУ ПРОСРОЧЕНИ ПЛАЩАНИЯ ..... 12

ЧЛЕН 14 – СЧЕТОВОДНИ ОТЧЕТИ И ТЕХНИЧЕСКИ И ФИНАНСОВИ ПРОВЕРКИ ..... 14

ЧЛЕН 15 – ОКОНЧАТЕЛЕН РАЗМЕР НА ФИНАНСИРАНЕТО, ПРЕДОСТАВЕНО ОТ ДОГОВАРЯЩИЯ ОРГАН ..... 16

ЧЛЕН 16 – ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ ..... 17

ЧЛЕН 17 – ПРИЛОЖИМ ЗАКОН И УРЕЖДАНЕ НА СПОРОВЕ ..... 17

## ОБЩИ И АДМИНИСТРАТИВНИ РАЗПОРЕДБИ

### Член 1 – Общи задължения

1.1. Бенефициентът е длъжен да изпълни проекта, съобразно описанието, съдържащо се в Приложение I, и с оглед изпълнение на предвидените в него цели.

1.2. Бенефициентът трябва да изпълни проекта с грижата на добър стопанин, при спазване на изискванията за ефективност, прозрачност и старание, в съответствие с най-добрите практики в съответната област и с настоящия договор. За тази цел Бенефициентът трябва да осигури всички финансови, човешки и материални ресурси, необходими за пълното и точно изпълнение на проекта, и предвидени в описанието, съдържащо се в Приложение I.

1.3. Бенефициентът изпълнява задълженията си самостоятелно или съвместно с един или повече партньори, ако такива са посочени в описанието на проекта и договора.

1.4. Партньорите участват в изпълнението на проекта и техните разходи са допустими и подлежат на доказване на същото основание, както и разходите, направени от Бенефициента. Основната част от проекта се осъществява от Бенефициента и, ако е приложимо, от неговите партньори.

1.5. Бенефициентът има право да сключва договори с изпълнители за осъществяването на ограничена част от проекта, ако естеството на проекта изисква това.

За тези случаи Бенефициентът се задължава да прилага процедурите за избор на изпълнител, уредени в Закона за обществените поръчки и нормативните актове по прилагането му, когато се явява възложител по смисъла на чл. 7 и чл. 14, ал. 4 и ал. 5 от Закона за обществените поръчки и чл. 1, ал. 4 от Наредбата за възлагане на малки обществени поръчки.

Бенефициентът се задължава да спазва изискванията на Наредбата за осъществяване на предварителен контрол върху процедури за обществени поръчки, финансирани напълно или частично със средства от европейските фондове, когато са налице условията на чл. 19, ал. 2, т. 22 от Закона за обществените поръчки.

Бенефициентът се задължава да прилага процедурите за избор на изпълнител, уредени в Постановление № 55/ 12.03.2007 г. на Министерски съвет за условията и реда за определяне на изпълнител от страна на бенефициенти на договорена безвъзмездна финансова помощ от Структурните фондове на Европейския съюз и от Програма ФАР на Европейския съюз, и от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство, когато са налице условията за това.

1.6. Бенефициентът и Договарящият орган са единствените страни (наричани за краткост "страните") по договора. Договарящият орган не се намира в договорни отношения с партньорите или изпълнителите на Бенефициента във връзка с изпълнението на проекта. Само Бенефициентът е отговорен пред Договарящия орган за изпълнението на проекта.

1.7. Бенефициентът гарантира, че условията, приложими към него по силата на членове 1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 14 и 15 от настоящите Общи условия, се отнасят и до неговите партньори, а условията по членове 1, 3, 4, 5, 6, 11.3 „б" и чл. 14 от

настоящите Общи условия, до всички негови изпълнители. Той е длъжен да включи разпоредби в този смисъл в договорите, които сключва с тези лица.

1.8. В срок от пет години след приключването на операцията или три години след приключването на операцията в държавата-членка, която е упражнила правото си на избор за намаляване на този срок за запазване на инвестицията или на работните места, създадени от МСП, проектът не трябва да претърпи значителни изменения.

Под значителни изменения се разбират изменения, засягащи същността на проекта, условията за неговото изпълнение или пораждащи неоправдани изгоди за фирмата или публичната организация, както и изменения, произтичащи от промяна в характера на собствеността на елемент от инфраструктурата или прехвърлянето на производствената дейност.

1.9. Бенефициентът се задължава да спазва законодателството в областта на държавните помощи, като има предвид следното:

а) не е задължително помощта да бъде предоставена от самата държава, тя може да бъде предоставена от определена от държавата частна или публична посредничеща организация;

б) помощта може да се изразява в спестяване на разходи и предоставяне на услуги на цени по-ниски от пазарните;

в) предвид букви а) и б), бенефициентът следва да предоставя услуги при равни пазарни условия без нарушаване правилата на конкуренцията.

**ЧЛЕН 2 – ЗАДЪЛЖЕНИЕ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ. ФИНАНСОВИ И ТЕХНИЧЕСКИ ДОКЛАДИ**

2.1. Бенефициентът трябва да предоставя на Договарящия орган и/или упълномощените от него лица, Управляващия орган и Сертифициращия орган, цялата изисквана информация относно изпълнението на проекта в изрично определен срок.

Договарящият орган, Управляващият орган и Сертифициращият орган имат право да изискват и друга допълнителна информация по всяко време и тази информация трябва да бъде предоставена в срок до пет работни дни от поискването ѝ.

2.2. Ако Договарящият орган извършва текуща или последваща оценка на проекта, Бенефициентът се задължава да предостави на Договарящия орган и/или на лицата, упълномощени от него, цялата документация или информация, която би спомогнала за успешното провеждане на оценката, както и да му предостави правата за достъп, предвидени в чл. 14.5. от настоящите Общи условия.

2.3. Страна по договора, извършила или възложила извършване на оценка в рамките на проекта, предоставя копие от доклада за оценката на другата страна.

2.4. Бенефициентът се задължава да изготви финален отчет. При всяко искане за междинно плащане, Бенефициентът се задължава да представи междинен отчет. Тези отчети се състоят от техническа и финансова част и се изготвят съгласно образци на Договарящия орган, представляващи приложения към Оперативното ръководство на конкретната процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. Те се отнасят за проекта като цяло, без оглед на това каква част от него е финансирана чрез безвъзмездна финансова помощ. Отчетите трябва да съдържат

необходимите приложения с пълна информация за всички аспекти на изпълнението за отчетния период. Всяка страница от междинния/финалния отчет, както и приложенията към него, следва да бъде заверена „вярно с оригинала" и да бъде подписана и подпечатана от бенефициента. Към междинния/финалния отчет се прилага опис на разходооправдателните документи за периода на отчитане, както и заверени от Бенефициента копия на разходооправдателните документи.

2.5. Междинният/финалният отчет се изготвя на български език. Междинният/Финалният отчет се представя заедно с всяко искане за плащане. Финалният отчет се представя в срок до два месеца след изтичане на срока на изпълнение на дейностите по проекта. Срокът за представяне на финалния отчет може да се удължава до четири месеца с предварително одобрение от Договарящия орган и/или от упълномощените от него лица, когато седалището на Бенефициента не е на територията на Република България.

2.6. Ако Бенефициентът не представи финален отчет на Договарящия орган и/или на упълномощените от него лица по указания в чл. 2.4 от настоящите Общи условия формат и в предвидения в чл. 2.5 от настоящите Общи условия срок и не изготви приемливо и изчерпателно писмено обяснение относно неизпълнението на това си задължение, Договарящият орган има право да прекрати договора по реда на чл. 11.3 „а" от настоящите Общи условия и да изиска връщане на недължимо платените суми.

2.7. В допълнение, в съответствие с Указания на Министъра на финансите (№ 91-00-502/27.08.2007 г.) относно третиране на данък върху добавена стойност като допустим разход при изпълнение на проекти по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, издадени на основание §6 от Преходните и заключителни разпоредби на ПМС №62/21.03.2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, Бенефициентът отговоря за администриране на процеса на определяне на данък върху добавената стойност като допустим разход. Бенефициентът ще следва Указанията на Министъра на финансите за определянето на ДДС като възстановим и като невъзстановим (допустим разход), за оформянето на Искането за плащане, за документалната отчетност, както и всички други свои задължения по Указанията във връзка с получаване на средства от Договарящия орган. Бенефициентът е съгласен компетентният орган по приходите да предоставя информация за него на Управляващия орган/Междинното звено и/или Сертифициращия орган при поискване**.**

## ЧЛЕН 3 – ОТГОВОРНОСТ

3.1. Договарящият орган не носи отговорност за вреди, нанесени на служителите или имуществото на Бенефициента по време на изпълнение на проекта или като последица от него. Договарящият орган не дължи обезщетения или допълнителни плащания извън предвидените по договора, свързани с подобни вреди.

3.2. Бенефициентът поема цялата отговорност към трети лица, в това число и отговорност за вреди от всякакъв характер, понесени от тези лица по време на изпълнение на проекта или като последица от него. Договарящият орган не носи отговорност, произтичаща от искове или жалби вследствие нарушение на нормативни изисквания от страна на Бенефициента, неговите служители или лица, подчинени на неговите служители, или в резултат на нарушение на правата на трето лице.

**ЧЛЕН 4 – КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ И СВЪРЗАНОСТ**

4.1. Бенефициентът се задължава да предприеме всички необходими мерки за избягване и предотвратяване на конфликт на интереси и/или свързаност по смисъла на § 1. от Допълнителните разпоредби на Търговския закон, както и да уведоми незабавно Договарящия орган относно обстоятелство, което предизвиква или може да предизвика подобен конфликт или свързаност. При изпълнение на договора за безвъзмездна финансова помощ, бенефициентът няма право да сключва договори с лица, с които е свързан по смисъла на § 1. от Допълнителните разпоредби на Търговския закон и/или са обект на конфликт на интереси.

Бенефициентът може да сключва трудови/граждански договори с лица по § 1, ал. 1, т. 1 от Допълнителните разпоредби на Търговския закон, ако отговарят на изискванията на заеманата длъжност, единствено след изричното одобрение на Договарящия орган при представяне на мотивирана обосновка за необходимостта от това.

4.2. Конфликт на интереси е налице, когато за безпристрастното и обективно изпълнение на функциите по договора на което и да е лице, може да възникне съмнение поради причини, свързани със семейството, емоционалния живот, политическата или националната принадлежност, икономически интереси или други общи интереси, които то има с друго лице, съгласно чл. 52 и чл. 82 от Регламент 1605/ 2002 г., относно финансовите разпоредби, приложими за общия бюджет на Европейската общност, изменен с Регламент на Съвета (ЕО, Евратом) №1995/2006 г., както и по смисъла на Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси.

**ЧЛЕН 5 – ПОВЕРИТЕЛНОСТ**

5.1. При спазване на разпоредбата на чл. 14 от настоящите Общи условия, Договарящият орган, лицата, упълномощени от него, Управляващият орган, Сертифициращият орган и Бенефициентът се задължават да запазят поверителността на всички предоставени документи, информация или други материали, за срок не по-малко от три години след приключването на оперативната програма в съответствие с чл. 89 (3) от Регламент на Съвета № 1083/ 2006. Европейската комисия има право на достъп до всички документи, предоставени на лицата, посочени по-горе, като спазва същите изисквания за поверителност.

5.2. При реализиране на своите правомощия Договарящият орган, упълномощените от него лица, Управляващият орган, в случаите, когато Договарящ орган е Междинно звено, Сертифициращият орган, Бенефициентът и Европейската комисия спазват изискванията за защита на личните данни съобразно разпоредбите на чл. 37 от Регламент на Комисията № 1828/08.12.2006 г. и приложимото национално законодателство.

## ЧЛЕН 6 – ВИЗУАЛНА ИДЕНТИФИКАЦИЯ

6.1. Бенефициентът се задължава да направи всичко необходимо за разгласяване на факта, че проектът се финансира или съфинансира от Европейския фонд за регионално развитие. Предприетите за тази цел мерки трябва да са в съответствие с приложимите правила за информиране и публичност, предвидени в чл. 8 и приложение I към чл. 9 от Регламент на Комисията № 1828/2006.

6.2. Бенефициентът следва да упомене финансовия принос, предоставен от Европейския фонд за регионално развитие чрез Оперативна програма "Развитие на конкурентоспособността на българската икономика" в информацията, предоставяна на целевата група по проекта, във вътрешни и годишни доклади, в каквито и да са документи, свързани с изпълнението на дадена операция (включително сертификати за участие и други сертификати) и при всякакви контакти със средствата за осведомяване. Когато това се изисква съгласно чл. 8 от Регламент на Комисията № 1828/2006, той следва да използва логото на ЕС и логото на Оперативна програма "Развитие на конкурентоспособността на българската икономика". Всяка публикация на Бенефициента, под каквато и да е форма и в каквото и да е средство за осведомяване, в това число и интернет, трябва да съдържа следното заявление:

"*Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика" 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от < наименование на Бенефициента > и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган*."

6.3 Във всички обяви или публикации, свързани с проекта, както и на конференции и семинари, Бенефициентът е длъжен да уточни, че проектът е получил финансиране от Европейския фонд за регионално развитие чрез Оперативна програма "Развитие на конкурентоспособността на българската икономика" 2007-2013.

6.4. Бенефициентът упълномощава Договарящия орган, упълномощените от него лица, националните одитиращи органи, Европейската комисия, Европейската служба за борба с измамите, Европейската сметна палата и външните одитори да публикуват неговото наименование и адрес, предназначението на отпуснатата безвъзмездна финансова помощ, максималния размер на помощта и съотношението на финансиране на допустимите разходи по проекта, съгласно предвиденото в чл. 3 от договора.

## ЧЛЕН 7 – ПРАВО НА СОБСТВЕНОСТ/ПОЛЗВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ И ЗАКУПЕНОТО ОБОРУДВАНЕ

7.1. Правото на собственост, включително правата на интелектуална и индустриална собственост върху резултатите от проекта, докладите и други документи, свързани с него, възникват и принадлежат на Бенефициента.

7.2. Независимо от разпоредбите на чл. 7.1 от настоящите Общи условия и при спазване на разпоредбата на чл. 5 от настоящите Общи условия, Бенефициентът предоставя на Договарящия орган, упълномощените от него лица, Управляващия орган, в случаите, когато Договарящ орган е Междинно звено и Сертифициращия орган, националните

одитиращи органи, Европейската комисия, Европейската служба за борба с измамите, Европейската сметна палата и външни одитори правото да ползват свободно и съобразно обхвата на проверката всички документи, свързани с проекта, независимо от формата им, при условие, че с това не се нарушават съществуващи права на интелектуална и индустриална собственост.

7.3. Когато седалището на Бенефициента не е в страната, където се изпълнява проектът и ако в договора не е предвидено друго, най-късно до края на срока за изпълнение на проекта оборудването, превозните средства и активите, закупени със средства от бюджета на проекта, трябва да се прехвърлят на местните партньори на Бенефициента или на целевата група по проекта. Копия от документите за прехвърляне на превозните средства, оборудването и активите се прилагат към финалния отчет. Такива документи се съхраняват за целите на контрола във всички останали случаи.

## ЧЛЕН 8 – ИЗМЕНЕНИЕ НА ДОГОВОРА

8.1. Договорът за безвъзмездна финансова помощ, вкл. приложенията към него, може да бъде изменян по взаимно съгласие на страните като за целта се подписва допълнително споразумение. Бенефициентът може да представи искане за изменение на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на вниманието на Договарящия орган в едномесечен срок преди датата на влизане в сила на исканото изменение, освен ако са налице особени обстоятелства, надлежно обосновани от Бенефициента и приети от Договарящия орган. Договарящият орган си запазва правото да откаже исканото от Бенефициента изменение на договора. Договорът за безвъзмездна финансова помощ може да бъде изменян по взаимно съгласие на страните, като в случаите на:

а) При промяна на първоначалните стойности на бюджетните редове, когато се извършва преразпределение на средствата в бюджета на проекта, водещо до увеличаване или намаляване с повече от 15% на договорените в бюджета стойности по бюджетни раздели, както и разделянето и окрупняването на бюджетни редове (видове разходи), като Бенефициентът няма право да приложи изменението преди да бъде одобрено от Договарящия орган и да бъде сключено допълнително споразумение.

б) При промяна на срока на договора за безвъзмездна финансова помощ, в случаите, в които срока за изпълнение на проекта не е по-дълъг от максимално предвидения в Насоките за кандидатстване, като Бенефициентът няма право да приложи изменението преди да бъде одобрено от Договарящия орган и да бъде сключено допълнително споразумение.

в) При промяна на правния статут и законния представител, Бенефициентът има право да приложи изменението, за което незабавно уведомява Договарящия орган. В случай на одобрение от страна на Договарящия орган, се изготвя и подписва допълнително споразумение. Договарящият орган има право да не одобри промяната, ако се нарушават условията на чл. 8.5 "б" от настоящите Общи условия, за което уведомява Бенефициента. Ако не бъде постигнато съгласие между страните, договорът за безвъзмездна финансова помощ се прекратява съгласно чл. 11.2 от настоящите Общи условия.

8.2. Бенефициентът следва да уведоми Договарящия орган без да е необходимо подписването на допълнително споразумение при промяна на следните обстоятелства:

а) Промяна на банкова сметка;

б) Промяна на обслужващ/и одитор/и;

в) Промяна в Плана за действие за изпълнение на проекта, когато изменението не води до промяна на периода и начина на отчитане на отделните етапи (в случаите, в които за изпълнението на проекта са предвидени ключови етапи и неизпълнението на един ключов етап не позволява преминаване към друг ключов етап или изпълнението води до негативен резултат, който не обосновава преминаване към следващия етап) при изпълнението на договора за безвъзмездна финансова помощ, както и не води до промяна на бюджета, дейностите и срока на договора за безвъзмездна финансова помощ. Договарящият орган има право да не одобри промяната ако се нарушават условията на чл. 8.5 от настоящите Общи условия;

г) Промяна, която не засяга основната цел на проекта, и финансовият ефект от нея се ограничава до прехвърляне на средства в рамките на един бюджетен раздел или до прехвърляне от един бюджетен раздел/и в друг/и, като отклонението е не повече от 15% от първоначално договорения размер на бюджетните раздели. Договарящият орган има право да не одобри промяната ако се нарушават условията на чл. 8.5 от настоящите Общи условия;

д) Промяна на име, адрес за кореспонденция, седалище и/или адрес на управление на Бенефициента. Бенефициентът има право да приложи изменението за което незабавно уведомява Договарящия орган. Договарящият орган има право да не одобри промяната ако се нарушават условията на чл. 8.5 от настоящите Общи условия, за което уведомява Бенефициента.

8.3. В случаите по чл. 8.2. от настоящите Общи условия, Бенефициентът има право да приложи изменението за което задължително уведомява Договарящия орган писмено. Договарящият орган си запазва правото да не приеме направеното изменение ако:

- Изменението по вид не е сред изброените в чл. 8.2 от настоящите Общи условия;
- Липсва писмено уведомление за прилагането на изменението;
- Нарушават се условията на чл. 8.5 от настоящите Общи условия;
- Не е добре обоснована необходимостта от извършването му.

8.4. В случаите по чл. 8.2 от настоящите Общи условия, Бенефициентът има право да приложи изменението, в случай, че Договарящият орган не е възразил срещу предложените промени в срок от 15 работни дни от получаване на писменото уведомление.

8.5. <u>Недопустими са следните промени:</u>

а) Промени в бюджета на договора, водещи до увеличаване на първоначално договорения процент и размер, предвидени в чл. 3 от договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, и/или водещи до превишаване на средствата по

бюджетни раздели, за които има определен размер в нормативен акт, в акт на правото на европейския съюз или в съответните насоки за кандидатстване;

б) Промени, които поставят под въпрос постигането на основната цел и планираните резултати на проекта и имат за цел или като резултат внасяне на изменения в договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, които биха поставили под въпрос решението за отпускане на безвъзмездната финансова помощ или биха представлявали нарушение на принципа на равнопоставеност на кандидатите и нарушават условията, заложени в насоките за кандидатстване, и приложимата нормативна уредба към съответната процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

**ЧЛЕН 9 – ПРЕХВЪРЛЯНЕ НА ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ДОГОВОРА**

9.1. Правата и задълженията по договора не могат да бъдат прехвърляни или възлагани на трето лице без предварително писмено одобрение от Договарящия орган.

**ЧЛЕН 10 – УДЪЛЖАВАНЕ, СПИРАНЕ, ИЗВЪНРЕДНИ ОБСТОЯТЕЛСТВА И КРАЕН СРОК НА ДОГОВОРА**

10.1. Бенефициентът е длъжен да уведоми незабавно Договарящия орган и/или упълномощените от него лица за възникването на обстоятелства, които могат да възпрепятстват или забавят изпълнението на проекта. Бенефициентът може да поиска удължаване на срока за изпълнение на проекта не по-късно от един месец преди изтичането му, при условие, че срокът не излиза извън рамките за изпълнение на съответната операция по Оперативната програма и в съответствие с предвиденото в чл. 8 от настоящите Общи условия. Искането трябва да бъде мотивирано и придружено от всички обосноваващи го доказателства, необходими за вземане на решение за изменение на договора.

10.2. Бенефициентът може да спре временно изпълнението на проекта изцяло или отчасти, ако възникнат извънредни обстоятелства, които правят продължаването му твърде трудно или рисковано, при условие, че срокът не излиза извън рамките за изпълнение на съответната операция по Оперативната програма и в съответствие с предвиденото в чл. 8 от настоящите Общи условия. Бенефициентът следва да уведоми незабавно Договарящия орган и/или упълномощените от него лица за това, като приложи цялата необходима информация.

Всяка от страните може да прекрати договора в съответствие с чл. 11.1 от настоящите Общи условия. Ако договорът не е прекратен, Бенефициентът е длъжен да направи необходимото, за да намали до минимум срока на спиране на изпълнението и да го възобнови, щом обстоятелствата позволят това, както и да уведоми незабавно Договарящия орган и/или упълномощените от него лица за тези свои действия.

10.3. Договарящият орган и/или упълномощените от него лица могат да изискат от Бенефициента да спре временно изпълнението на проекта в цялост или отчасти, ако възникнат извънредни обстоятелства, включително при съмнение за нередност/и, които правят продължаването му твърде трудно или рисковано.

Всяка от страните може да прекрати договора в съответствие с член 11.1 от настоящите Общи условия. Ако договорът не е прекратен, Бенефициентът е длъжен

да направи необходимото, за да намали до минимум срока на спиране на изпълнението и да го възобнови, щом обстоятелствата позволят това, с предварително писмено одобрение от страна на Договарящия орган.

10.4. Срокът на изпълнение се удължава с толкова време, колкото е изгубено при временното спиране на изпълнението, без да се засяга възможността за внасяне на изменения в договора, необходими за адаптиране на проекта спрямо новите условия за изпълнение.

10.5. Извънредно обстоятелство е всяка непредвидима изключителна ситуация или събитие, което е извън контрола на страните и не позволява на една от тях да изпълни задълженията си по договора, възникването му не може да се отдаде на грешка или небрежност от тяхна страна (или от страна на техните изпълнители, представители или служители) и не може да се преодолее при полагане на дължимата грижа.

а) Извънредно обстоятелство не представляват недостатъци в оборудването или материалите или закъснения в предоставянето им, трудови спорове, стачки или финансови затруднения.

Страните не отговарят за нарушение на задълженията си по договора, ако не са в състояние да ги изпълняват поради възникване на извънредно обстоятелство.

б) Без да се засягат разпоредбите на членове 11.2, 11.3 и 11.6 от настоящите Общи условия, страната, засегната от извънредно обстоятелство, е длъжна да уведоми незабавно другата страна за възникването на извънредно обстоятелство, като посочи характера, вероятната продължителност и предвидимите последици от възникването му, както и да предприеме всички необходими мерки за ограничаване до минимум на възможните вредни последици.

10.6. Задълженията на Договарящия орган към Бенефициента за всички неизвършени плащания по договора са невалидни в случаите по чл. 93 от Регламент на Съвета № 1083/2006, като договорът се прекратява на основание чл. 11 от настоящите Общи условия. Бенефициентът носи риска от ненавременно представяне на исканията за сертифициране на разходите. Договарящият орган уведомява в писмен вид Бенефициента за изтичането на срока по чл. 93 от Регламент на Съвета № 1083/2006 най-малко 6 месеца преди изтичането му.

## ЧЛЕН 11 – ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ДОГОВОРА

11.1. Ако някоя от страните счита, че договорът повече не може да се изпълнява ефективно, тя следва да се обърне за съгласуване към другата страна. Ако страните не постигнат споразумение за разрешаване на проблема, всяка от тях има право да прекрати договора с едномесечно писмено предизвестие, без задължение за изплащане на обезщетение, освен в случаите, в които Бенефициентът дължи предоставени му средства от безвъзмездната финансова помощ, които не са сертифицирани по надлежния ред.

11.2. Договарящият орган има право да прекрати Договора без предизвестие и без да изплаща каквито и да било обезщетения, в случай, че Бенефициентът:

а) е обявен в несъстоятелност, или спрямо него е открито производство по несъстоятелност или се намира в производство по ликвидация, ако се управлява от

назначен от съда синдик, ако е сключил споразумения с кредиторите си за погасяване на задълженията си към тях, ако е преустановил дейността си или е в подобно положение, произтичащо от аналогична процедура, предвидена в националното законодателство;

б) е осъден с влязла в сила присъда или му е наложено административно наказание с влязло в сила наказателно постановление за престъпление или административно нарушение, свързано с професионалната му дейност, или е извършил виновно тежко нарушение на професионалните си задължения, доказано по надлежния ред;

в) извърши промяна в правно-организационната си форма или преобразуване, освен ако Договарящият орган не е изразил писмено съгласие да продължи договорните отношения с новото или преобразуваното юридическо лице, съгласно чл. 8.5 от настоящите Общи условия.

11.3. Договарящият орган има право да прекрати Договора без предизвестие и без да изплаща каквито и да било обезщетения, в случай на нередност[1] от страна на Бенефициента, като в следните случаи:

а) неоснователно неизпълнение на някое от задълженията си по договора и/или приложенията към него и продължава да не ги изпълнява или не представя задоволително обяснение в срок от 5 работни дни след изпращането на писмено уведомление от страна на Договарящия орган;

б) подозрение в измама[2] съгласно чл. 1 от Конвенцията за защита на финансовите интереси на Европейските общности, корупционни действия, участие в престъпни организации или всякакви други неправомерни действия в ущърб на финансовите интереси на Европейските общности. Това условие се отнася и до партньорите, изпълнителите и представителите на Бенефициента;

в) неспазване на разпоредбите на членове 2, 9 и 14 от настоящите Общи условия;

г) деклариране на неверни или непълни данни с цел да получи безвъзмездната финансова помощ, предмет на договора, или представи отчети с невярно съдържание;

д) установено нарушение на разпоредбите на чл. 4 от настоящите Общи условия.

---

[1] всяко нарушение на разпоредба на правото на Общността, в резултат на действие или бездействие от стопански субект, което е имало или би имало за резултат нарушаването на общия бюджет на Общностите или на бюджетите, управлявани от тях, или посредством намаляването или загубата на приходи, произтичащи от собствени ресурси, които се събират направо от името на Общностите или посредством извършването на неоправдан разход.

[2] относно приходи и разходи, всяко умишлено действие или бездействие, свързано с:
- използването или представянето на фалшиви, грешни или непълни изявления или документи, което води до злоупотреба, нередно теглене или неправомерно намаляване на средства от общия бюджет на Европейските общности или от бюджети, управлявани от или от името на Европейските общности,
- укриване на информация в нарушение на конкретно задължение, със същия резултат,
- използването на такива средства за различни цели от тези, за които те първоначално са били отпуснати,
- злоупотреба на правомерно получена облага със същия ефект.

11.4. При условията на чл. 11.2 и чл. 11.3 от настоящите Общи условия, Договарящият орган може да прекрати договора и при настъпване на срока по чл. 93 от Регламент на Съвета № 1083/2006.

11.5. Договарящият орган има право да прекрати договора без предизвестие и без да дължи обезщетение и в случаите, когато основанията по чл. 11.2 "б", и чл. 11.3 от настоящите Общи условия са налице спрямо лицата, които са овластени да представляват Бенефициента или партньора и са вписани в търговския регистър или в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел или са определени като такива в учредителния акт, когато тези обстоятелства не подлежат на вписване, когато Бенефициентът е юридическо лице.

11.6. В случай на прекратяване на договора, с изключение на случаите по чл. 11.3 "б" и "г" от настоящите Общи условия, Бенефициентът има право да получи, след мотивирано решение на Договарящия орган, само такава част от безвъзмездната финансова помощ, която е сертифицирана по надлежния ред, отговаря на изпълнената част от проекта, като се изключват разходите, свързани с текущи ангажименти, които следва да бъдат изпълнени след прекратяването на договора. За тази цел Бенефициентът следва да представи искане за плащане и финален отчет в съответствие с чл. 2 и чл. 13 от настоящите Общи условия.

11.7. В случай на неправомерно прекратяване на договора от страна на Бенефициента и в случаите, предвидени в чл. 11.2 и чл. 11.3 от настоящите Общи условия, Договарящият орган може да изиска изцяло или частично възстановяване на вече изплатените суми от безвъзмездната финансова помощ, съразмерно с тежестта на нарушенията, като даде на Бенефициента възможност да изложи позицията си.

11.8. Преди или вместо да прекрати договора по силата на разпоредбите на този член, Договарящият орган има право да вземе предпазни мерки, които се изразяват във временно прекратяване на плащанията без предизвестие.

11.9. Настоящият договор се прекратява автоматично, ако в срок от три години след подписването му по него не са направени никакви искания за плащания.

## Член 12 – Допустими разходи

Без да противоречи на разпоредбите на Регламент на Съвета № 1083/11.07.2006 г., Регламент на Комисията № 1828/08.12.2006 г. и Регламент на Европейския парламент и на Съвета № 1081/05.07.2006 г., както и на Постановление № 62/21.03.2007 г. на Министерския съвет и Постановление № 236/27.09.2007 г. на Министерския съвет, за да бъдат признати за допустими по проекта, разходите трябва да отговарят на изискванията, предвидени в Насоките за кандидатстване по настоящата процедура.

## Член 13 – Плащания и лихви върху просрочени плащания

13.1. Договарящият орган извършва плащанията в съответствие с предвиденото в чл. 4 от договора.

13.2. За всички отчети и документи, представени в съответствие с чл. 2 от настоящите Общи условия, представляващи основание за плащане, Договарящият орган и/или

упълномощените от него лица се произнасят в срок от 45 работни дни от получаването им.

а) Договарящият орган и/или упълномощените от него лица могат да спрат срока за произнасяне по даден отчет, като уведомят Бенефициента, че отчетът не може да бъде одобрен и намират за необходимо да извършат допълнителни проверки. В такива случаи Договарящият орган и/или упълномощените от него лица могат да изискат разяснения, корекции и/или допълнителна информация, които трябва да бъдат представени в срок от 10 работни дни от получаване на искането от страна на Бенефициента. След получаване на изисканите разяснения, срокът за произнасяне по отчета продължава да тече от датата, следваща датата, на която е получена изисканата информация.

б) В случаите, когато се извършват допълнителни проверки, при които от Бенефициента не се изискват допълнителни разяснения, корекции или допълнителна информация, срокът за преглед и одобрение на отчета спира да тече до приключване на проверката, за което Договарящият орган и/или упълномощените от него лица уведомяват писмено Бенефициента. Срокът за преглед и одобрение на отчета продължава да тече от датата на изпращане на уведомлението до Бенефициента за приключване на проверката от страна на Договарящият орган и/или упълномощените от него лица.

в) Настоящите срокове не се прилагат по отношение на отчетите, за които Управляващият орган е изискал допълнителни разяснения, корекции, информация и/или проверки, при извършване на верификация от негова страна, в случаите, когато Междинното звено е Договарящ орган.

13.3. Бенефициентът има право да подаде възражение в рамките на 5 работни дни, придружено с доказателства, срещу решението на Договарящия орган за непризнаване на разходите. За произнасяне по възражението и разглеждане на представените нови доказателства се прилагат условията на чл. 13.2 от настоящите Общи условия.

13.4. Сроковете за извършване на плащанията, предвидени в чл. 4 от договора, изтичат в деня на нареждането на сумата от банковата сметка на Договарящия орган по банковата сметка на Бенефициента. Без да се накърнява правилото на чл. 11.8 от настоящите Общи условия, Договарящият орган и/или упълномощените от него лица имат право да спрат този срок, като уведомят Бенефициента, че искането за извършване на плащане е неприемливо поради факта, че заявената сума е недължима или поради това, че не са представени подходящи разходооправдателни документи, или защото намират за необходимо да предприемат допълнителни проверки, вкл. проверки на място, за да се уверят, че посочените разходи са допустими. Срокът за плащане започва да тече отново от датата, на която е регистрирано правилно съставено искане за извършване на плащане.

13.5. След изтичането на посочения в чл. 13.4 от настоящите Общи условия срок, ако забавянето е от страна на Договарящия орган, Бенефициентът има право да предяви иск за изплащане на обезщетение за забавено плащане в размер на законната лихва за периода на просрочието.

13.6. Доклад за външен одит на счетоводната документация по проекта, изготвен от регистриран одитор, се прилага към искането за междинно/окончателно плащане.

Одиторът проверява дали декларираните от Бенефициента разходи са действително направени и платени, точни и допустими в съответствие с договора, и изготвя доклад за заверка на разходите, съответстващ на образец, предоставен от Договарящия орган.

Бенефициентът предоставя на одитора пълен достъп, съгласно чл. 14.5 от настоящите Общи условия.

Докладът, изготвен от регистриран одитор, придружаващ искането за окончателно плащане, обхваща всички разходи, извършени при изпълнение на договора.

13.7. Сумите, изплащани от Договарящия орган, се превеждат в банкова сметка на Бенефициента, посочена във формуляра за финансова идентификация съгласно образец на Договарящия орган.

13.8. Договарящият орган извършва плащанията в лева, съобразно разпоредбите на договора.

13.9. Всички лихви по банковата сметка на Бенефициента, открита само за целите на проекта и посочена във формуляра за финансовата идентификация, или евентуални приходи и/или други печалби, генерирани по време на изпълнението на проекта, натрупани върху средства, изплатени от Договарящия орган на Бенефициента, се описват във финалния отчет и се приспадат от окончателното плащане до размера на дължимата сума или се възстановяват на Договарящия орган, в случаите, когато ги надхвърлят.

## ЧЛЕН 14 – СЧЕТОВОДНИ ОТЧЕТИ И ТЕХНИЧЕСКИ И ФИНАНСОВИ ПРОВЕРКИ

14.1. Бенефициентът трябва да води точна и редовна документация и счетоводни отчети, отразяващи изпълнението на проекта, използвайки подходяща система за документация и счетоводно отчитане. Тези системи могат да са неразделна част от текущата счетоводна система на Бенефициента или допълнение към тази система. Тези системи следва да се прилагат в съответствие със националното законодателство.

14.2. Счетоводните отчети и разходите, свързани с проекта, трябва да подлежат на ясно идентифициране и проверка като за изпълнението на проекта се обособи отделна счетоводна аналитичност.

14.3. В случаите, когато Бенефициентът не е бюджетно предприятие и избраната по договора схема на плащане включва авансово плащане, той се задължава да открие и поддържа отделна банкова сметка или отделна партида към наличната му банкова сметка само за нуждите на проекта като гарантира, че генерираните лихви по нея могат да бъдат проследими и доказани, както и, че информацията по банковата сметка ще позволи лесното идентифициране и проследяване на разходите до и в счетоводните му системи. Счетоводните отчети трябва да съдържат данни за натрупаните лихви върху средствата, изплатени от Договарящия орган.

14.4. Бенефициентът трябва да гарантира, че данните, посочени в отчетите, предвидени в чл. 2 от настоящите Общи условия, отговарят на тези в счетоводната система и документация и са налични до изтичане на сроковете за съхранение на документацията, съгласно чл. 14.8 от настоящите Общи условия.

14.5. Бенефициентът е длъжен да допуска Договарящия орган, упълномощените от него лица, Управляващия орган, в случаите, когато Договарящ орган е Междинно звено, Сертифициращия орган, националните одитиращи органи, Европейската комисия, Европейската служба за борба с измамите, Европейската сметна палата и външни одитори, извършващи проверки съгласно чл. 13.6 от настоящите Общи условия, да проверяват, посредством проучване на документацията му или проверки на място, изпълнението на проекта, и да проведат пълен одит, при необходимост, въз основа на разходооправдателните документи, приложени към счетоводните отчети, счетоводната документация и други документи, свързани с финансирането на проекта. Тези проверки могат да се провеждат в срок до три години след приключването на оперативната програма в съответствие с изискванията на Регламент 1083/2006 на Съвета, както и до приключване на евентуални административни, следствени или съдебни производства.

а) Освен указаното в чл. 14.5 от настоящите Общи условия, Бенефициентът е длъжен да допусне Договарящия орган, упълномощените от него лица, Управляващия орган, в случаите, когато Договарящ орган е Междинно звено, Сертифициращия орган, националните одитиращи органи, Европейската служба за борба с измамите и външни одитори, извършващи проверки съгласно чл. 13.6 от настоящите Общи условия, да извършат проверки и инспекции на място в съответствие с процедурите, предвидени в законодателството на Европейската общност за защита на финансовите интереси на Европейските общности срещу измами и други нарушения и приложимото национално законодателство.

б) За тази цел Бенефициентът се задължава да предостави на служителите или представителите на Договарящия орган, упълномощените от него лица, Управляващия орган, в случаите, когато Договарящ орган е Междинно звено, Сертифициращия орган, националните одитиращи органи, Европейската комисия, Европейската служба за борба с измамите и Европейската сметна палата, както и на външни одитори, извършващи проверки съгласно чл. 13.6 от настоящите Общи условия, достъп до местата, където се осъществява проектът, в това число и достъп до неговите информационни системи, както и до всички документи и бази данни, свързани с финансово-техническото управление на проекта, както и да направи всичко необходимо, за да улесни работата им. Тези документи включват фактури, справки за отработени дни, както и всички останали документи и бази данни, свързани с финансово-техническото управление на проекта, като тръжна документация относно процедурите провеждани от Бенефициента във връзка с изпълнението на проекта, оферти от кандидати в процедурите, документи, свързани с процедури по оценка, договори с изпълнители, счетоводна документация, ведомости за заплати, кореспонденция с Договарящия орган и/или упълномощените от него лица, платежни документи, приемо-предавателни протоколи и др. Достъпът, предоставен на служителите или представителите на Договарящия орган, упълномощените от него лица, Управляващия орган, в случаите, когато Договарящ орган е Междинно звено, Сертифициращия орган, националните одитиращи органи, Европейската комисия, Европейската служба за борба с измамите, Европейската сметна палата и външните одитори, извършващи проверки съгласно чл. 13.6 от настоящите Общи условия, трябва да бъде поверителен спрямо трети страни без ущърб на публично-правните им задължения. Документите трябва да се съхраняват на достъпно място и да са картотекирани по начин, който улеснява проверката, а

Бенефициентът следва да уведоми Договарящия орган и/или упълномощените от него лица за точното им местонахождение.

14.6. В случай че Бенефициентът не представи оригинали или приемливи копия от горепосочените документи при поискване от страна на лицата по чл. 7.2 от настоящите Общи условия, това е основание за искане от страна на Договарящия орган за възстановяване на безвъзмездната помощ.

14.7. Бенефициентът гарантира, че правата на Договарящия орган, упълномощените от него лица, Управляващия орган, в случаите, когато Договарящ орган е Междинно звено, Сертифициращия орган, националните одитиращи органи, Европейската комисия, Европейската служба за борба с измамите, Европейската сметна палата и външните одитори, извършващи заверки съгласно чл. 13.6 от настоящите Общи условия, да извършват одити, проверки и проучвания, ще се упражняват равноправно, при еднакви условия и в съответствие с еднакви правила и по отношение на неговите партньори и подизпълнители. Когато партньор или подизпълнител на Бенефициента е международна организация, се прилагат споразумения за проверки, сключени между тази организация и Европейската комисия.

14.8. Срокът за съхранение на документите по чл. 14.4 от настоящите Общи условия е три години след приключването на оперативната програма в съответствие с чл. 89 (3) от Регламент на Съвета № 1083/ 2006. Договарящият орган се задължава да уведоми Бенефициента относно изтичането на срока.

## ЧЛЕН 15 – ОКОНЧАТЕЛЕН РАЗМЕР НА ФИНАНСИРАНЕТО, ПРЕДОСТАВЕНО ОТ ДОГОВАРЯЩИЯ ОРГАН

15.1. Общата сума, която Договарящият орган ще изплати на Бенефициента, не може да надвишава максималния размер на помощта, предвиден в чл. 3 от договора.

15.2. Бенефициентът приема, че безвъзмездната финансова помощ не може при никакви обстоятелства да му носи печалба и трябва да бъде ограничена до сумата, необходима за възстановяване на приходите и разходите по проекта след приспадане на генерираните при изпълнение на проекта приходи. Под печалба се разбира превишаването на приходите над разходите по конкретния проект към момента на подаване на искането за окончателно плащане. Прихващане може да бъде извършено и при декларирани и доказани приходи при междинните плащания.

15.3. Размерът на безвъзмездната финансова помощ по договора е дължим до размера на верифицираните допустими разходи по чл. 12 от настоящите Общи условия, като от тях се приспадне натрупаната лихва върху преведените авансови плащания. Извършените от Бенефициента недопустими разходи не подлежат на възстановяване.

15.4. В допълнение и без да се засягат правата за прекратяване на договора в съответствие с член 11.2 и 11.3, Договарящият орган може, с надлежно мотивирано решение, ако Проектът не е изпълнен или е изпълнен незадоволително, частично или със закъснение, в съответствие с Насоките за кандидатстване, да намали първоначално предвидения размер на безвъзмездната финансова помощ съразмерно на действително изпълнената част от Проекта при условията на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

## ЧЛЕН 16 – ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

16.1. Бенефициентът се задължава да възстанови на Договарящия орган всички средства, включително натрупаната върху тях лихва, платени в повече от сертифицираните разходи, както и в случаите по чл. 11 от настоящите Общи условия., в двуседмичен срок от получаването на покана за доброволно връщане на суми.

16.2. В случай, че Бенефициентът не възстанови дължимите суми в срока, определен в чл. 16.1 от настоящите Общи условия, Договарящия орган уведомява Националната агенция за приходите за необходимостта от предприемане на действия по принудителното им събиране съгласно реда, предвиден в българското законодателство. Договарящият орган има право на обезщетение за забавено плащане в размер на законовата лихва за периода на просрочието, увеличена с размера на лихвата, дължима от датата на извършване на плащането от договарящия орган по банковата сметка на Бенефициента, посочена във формуляра за финансова идентификация.

16.3. Сумите, подлежащи на възстановяване от Бенефициента, могат да бъдат прихванати от всякакви суми, дължими от Договарящия орган на Бенефициента. Тази разпоредба не накърнява правото на страните да договорят разсрочено плащане.

16.4. Банковите такси, свързани с връщането на дължими суми на Договарящия орган, са изцяло за сметка на Бенефициента.

## ЧЛЕН 17 – ПРИЛОЖИМ ЗАКОН И УРЕЖДАНЕ НА СПОРОВЕ

17.1. По отношение на настоящия договор се прилага законодателството на Република България.

17.2. Страните са длъжни да положат всички усилия, за да постигнат уреждане на възникнали между тях спорове по взаимно съгласие. Всяка от страните е длъжна да отговори в срок от 5 работни дни на искане на другата страна за уреждане на възникнал спор по взаимно съгласие. След изтичането на този срок, или ако опитите за уреждане на спора не са довели до резултати в срок от 20 работни дни от датата на първото искане, всяка от страните може да уведоми писмено другата, че смята процедурата за неуспешна.